

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 561/2018-10

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 9. októbra 2018 v senáte zloženom z predsedníčky Ľudmily Gajdošíkovej, zo sudcu Miroslava Duriša a sudcu Ladislava Orosza (sudca spravodajca) predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED] [REDACTED] zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Holič, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky, ako aj podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Prievidza sp. zn. 1 T 93/2016 zo 4. júna 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu, a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 27. augusta 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len

„sťažovateľ“), zastúpeného Advokátskou kanceláriou JUDr. Jozef Holič s. r. o., Poľovnícka 4, Bernolákovo, v mene ktorej koná advokát JUDr. Jozef Holič, ktorou namieta porušenie svojich základných práv podľa čl. 48 ods. 2 a čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“), ako aj podľa čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd (ďalej len „listina“) a práva podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) rozsudkom Okresného súdu Prievidza (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. 1 T 93/2016 zo 4. júna 2018 a postupom, ktorý predchádzal jeho vydaniu (ďalej aj „napadnuté konanie“).

Zo sťažnosti a z jej príloh vyplýva, že sťažovateľ je v procesnom postavení obžalovaného účastníkom napadnutého konania vedeného okresným súdom. Obžaloba bola podaná okresnému súdu 21. júna 2016. Rozsudkom okresného súdu sp. zn. 1 T 93/2016 zo 4. júna 2018 bol sťažovateľ uznaný za vinného z účasti na trestnom čine úverového podvodu formou poskytnutia pomoci. Proti tomuto rozsudku sťažovateľ podal odvolanie, o ktorom podľa jeho tvrdení do podania sťažnosti ústavnému súdu ešte odvolací súd nerozhodol.

Sťažovateľ v sťažnosti okrem iného uvádza:

«Vyšetrovateľ Okresného riaditeľstva Policajného zboru, Úrad justičnej a kriminálnej polície Prievidza... vznesol dňa 14. 03. 2006 uznesením pod ČVS: ORP-665/OEK- PD-2005 obvinenie [REDAKOVANÉ]... z pomoci na trestnom čine úverového podvodu podľa § 10 ods. 1 písm. c) k § 250a ods. 1, ods. 3 Tr. zák. účinného do 31. 12. 2005...

Prokurátor Okresnej prokuratúry Prievidza... podal po 10-tich rokoch od vznesenia obvinenia, dňa 20. 06. 2016 obžalobu...

Sťažovateľ bol rozsudkom Okresného súdu Prievidza zo dňa 04. 06. 2018 pod sp. zn. 1 T/93/2016 uznaný vinným...

Vzhľadom na to, že oba skutky sa mali stať v roku 2004 a rozsudok bol vyhlásený až dňa 04. júna 2018, máme pred sebou kauzu, ktorej výsledkom je, že odsúdením, tj. uznaním viny a uloženia trestu, po štrnástich rokoch bezúhonného života sťažovateľa, po výchove dvoch detí a po spáchaní niekoľkých dopravných priestupkov, nastúpi verejná moc a ide

skúmať ako sa bude sťažovateľ ešte štrnásť mesiacov (a potom dva roky čakania) tešiť na zahľadanie odsúdenia, ktoré sa ani po štrnástich rokoch nestalo právoplatné a vykonateľné.

Proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 04. 06. 2018 pod sp. zn., 1 T/93/2016 podal sťažovateľ odvolanie, ktorým sa domáha oslobodenia spod obžaloby...

Otázka premlčania trestného stíhania, a hlavne otázka zániku trestnosti sú ďalšími odvolacími dôvodmi v konaní po vyhlásení rozsudku, ktorý je svojim obsahom zbytočným prieťahom v konaní.

V roku 2004 bolo nepochybné (v prípade viny), že bezúhonný páchatel' vzhľadom na stupeň spoločenskej nebezpečnosti pri škode vo výške 20. 000 eur s poukazom na § 3 ods. 4 Tr. zák., mohol očakávať trest odňatia slobody vo výmere tri roky. Bez priznania sa a úprimného oľutovania hrozilo, že by trest odňatia slobody v roku 2004 mohol byť nepodmienečným. Samozrejme len v prípade, ak by bola vina preukázaná, čo nebola.

Stupeň spoločenskej nebezpečnosti už v roku 2007, tj. po troch rokoch, sa materiálne znížil a bol malý. S odstupom ďalšieho času bol stupeň nebezpečnosť menší ako malý. V roku 2010 bol stupeň nebezpečnosti menší ako nepatrný.

Konkrétnu trestnú vec je možné považovať za vecne aj právne jednoduchú. Je bez významu, ak by sa sťažovateľ konaniu vyhýbal. Aj v takom prípade má predsa súd nespočetné množstvo možností konať a skončiť vec v primeranej lehote. Súd však vec v primeranej lehote neskončil.

... Primeraná lehota na konanie v trestných veciach sa v dôsledku mimoriadne citelného zásahu do sféry osobných práv a slobôd, ktorý je s priebehom trestného procesu spojený, musí posudzovať prísnejšie.

V zmysle platnej judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva bola uznaná za primeranú lehotu prejednávania pred vnútroštátnymi orgánmi lehota dosahujúca 6 rokov, pričom dlhšia lehota bola považovaná za porušenie článku 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Sťažovateľ prostredníctvom právneho zástupcu poukazuje na to, že od podania obžaloby uplynuli dva roky, od vznesenia obvinenia uplynulo 12 rokov a od spáchania skutku uplynulo viac ako 14 rokov. Konanie pred súdom začaté v roku 2016 ešte do dnešného dňa stále nie je skončené a ani nie je možné dôvodne očakávať, že konanie bude skončené v dohľadnej dobe.

Sťažovateľ má za to, že predmetné trestné konanie vykazuje prietahy v konaní, ktoré vznikali na strane súdu, a to už samotným prijatím obžaloby. Správanie sťažovateľa nemožno v tomto smere hodnotiť ako správanie sťažujúce postup súdu. Ďalej má za to, že... aj v kontexte 14 rokov od spáchania stíhaného skutku by ďalšie konanie vytváralo a už aj vytvára charakter odopretia spravodlivosti (denegatio iustitae).

Vzhľadom na uvedené mala byť vec skončená už v roku 2010. Plynutím času nasledujúceho po roku 2011 už súd porušoval právo sťažovateľa na skončenie veci v primeranej lehote, ako aj právo sťažovateľa na súdnu a inú právnu ochranu, pretože trestnosť činu uvedeným rokom zanikla. Tieto práva sú mu porušované už viac takmer 8 rokov.

Tým, že porušovateľ uznal sťažovateľa vinným a uložil mu trest, negoval nedostatok materiálnej podmienky spáchania trestného činu.

Porušovateľ síce spomenul porušenie práva na skončenie veci v primeranej lehote, ale nevysporiadal sa s tým, že aj „uložením trestu pod sadzbu“ sa bude v konaní pokračovať a sťažovateľovi budú v každom ďalšom konaní stále porušované jeho základné práva a slobody.

Namietame však aj porušené právo na proces bez zbytočných prietahov. Ani objektívne príčiny, akými sú zaťaženosť sudcov z pohľadu práva na skončenie veci v primeranej lehote v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorá sa v európskej jurisdikcii akceptuje asi v polovičnej lehote 6-7 rokov nijako nezbavuje štát v zastúpení Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky zodpovednosti za porušenie práv občana.

Primerané finančné zadosťučinenie, ktoré v prípade vyhovenia sťažnosti môže Ústavný súd SR podľa čl. 127 ods. 3 Ústavy SR priznať tomu, koho práva boli porušené, si sťažovateľ [REDAKOVANÉ] uplatňuje vo výške 8.000,- Euro.

Toto odôvodňujeme nasledovne: Ubehlo už 14 rokov od spáchania skutku. V zmysle Trestného poriadku jednak trestnosť činu zanikla a trestné stíhanie je neprípustné, pretože tak ustanovuje medzinárodná zmluva. Sťažovateľovi je už 8 rokov porušované právo na skončenie veci v primeranej lehote. V tejto súvislosti sťažovateľ požaduje finančné zadosťučinenie zodpovedajúce sume 1.000,- Euro za každý rok konania prekračujúceho

primeranú lehotu na skončenie veci. V sume požadovaného zadostučinenia zahŕňa aj ostatné namietané porušenia svojich základných práv a slobôd.

Sťažovateľ je vo veku 49 rokov. V súvislosti so stále prebiehajúcim trestným stíhaním je v dlhodobom strese. Je otcom dvoch maloletých detí, ktoré rovnako zdieľajú so svojim otcom jeho pocity neistoty.

Poukazujeme na rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky pod sp. zn. 3 Tz 2/2003, ktorý uviedol, že uplynutie doby viac ako 8 rokov od vznesenia obvinenia je možné z hľadiska práva na spravodlivý proces v zmysle čl. 6 ods. 1 Dohovoru považovať za extrémny prípad, ktorý odôvodňuje zastavenie trestného stíhania na základe § 9 ods. 1 písm. g) Tr. por.»

Sťažovateľ na základe tejto sťažostnej argumentácie žiada, aby ústavný súd po prijatí jeho sťažnosti na ďalšie konanie o nej rozhodol nálezom takto:

„I.a) Okresný súd Prievidza v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 93/2016 porušil právo [REDAKOVANÉ]... na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez porušovania ľudských práv.

I.b) Okresný súd Prievidza vyhlásením rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 93/2016 porušil právo [REDAKOVANÉ]..., aby jeho vec prerokoval bez zbytočných prieťahov zaručené v čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a v čl. 38 ods. 2 Listiny základných práv a slobôd.

I.c) Okresný súd Prievidza vyhlásením rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 93/2016 porušil právo [REDAKOVANÉ]... na súdnu a inú právnu ochranu zaručené v čl. 50 ods. 6 Ústavy Slovenskej republiky.

I.d) Okresný súd Prievidza prijatím obžaloby Okresnej prokuratúry Prievidza zo dňa 20. 06. 2016 pod zn. 2 Pv 16/15/3307-30, prejednávaním veci na hlavnom pojednávaní a vyhlásením rozsudku v konaní vedenom pod sp. zn. 1 T 93/2016 porušil právo [REDAKOVANÉ]... na spravodlivý proces zaručené v čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd bez porušovania ľudských práv.

II. Ústavný súd Slovenskej republiky prikazuje zastaviť pokračovanie v konaní pod sp. zn. 1 T/93/2016 pred odvolacím súdom zabrániť tým pokračovaniu v porušovaní

základných práv a slobôd [REDAKOVANÉ]..., garantovaných Ústavou Slovenskej republiky a medzinárodnými zmluvami, ktorými je Slovenská republika viazaná.

III. Sťažovateľovi [REDAKOVANÉ]... sa priznáva nárok na spravodlivé finančné zadosťučinenie vo výške 8.000,- €, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa Advokátska kancelária JUDr. Jozef Holič s. r. o... do dvoch mesiacov odo dňa právoplatnosti nálezu.

IV. Sťažovateľovi sa priznáva nárok na náhradu trov právneho zastúpenia v konaní pred Ústavným súdom SR vo výške 352,42 €, ktoré je porušovateľ povinný zaplatiť na účet právneho zástupcu sťažovateľa...“

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd návrh na začatie konania predbežne prerokuje podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa a zisťuje, či nie sú dôvody na odmietnutie návrhu podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania návrhy, na ktorých prerokovanie nemá právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

II.1 K namietanému porušeniu základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 ods. 2 listiny a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu

Z už citovaného § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde vyplýva, že jednou z úloh ústavného súdu pri predbežnom prerokovaní je preskúmať či návrh na začatie konania (sťažnosť) nie je zjavne neopodstatnený. Podľa ustálenej judikatúry ústavného súdu o zjavne neopodstatnenú sťažnosť ide vtedy, keď napadnutým postupom alebo napadnutým rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu základného práva alebo slobody, ktoré označil sťažovateľ, a to buď pre nedostatok príčinnej súvislosti medzi označeným postupom alebo rozhodnutím príslušného orgánu verejnej moci a základným právom alebo slobodou, porušenie ktorých sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktoré vylučujú, aby tento orgán porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takúto možnosť reálne nepripúšťajú (IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, II. ÚS 20/05, IV. ÚS 55/05, IV. ÚS 288/05).

Z odôvodnenia sťažnosti i jej petitu (body I.a a I.b) možno vyvodit', že sťažovateľ primárne namieta porušenie svojho základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a podľa čl. 38 os. 2 listiny, ako aj práva na prejednanie svojej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v napadnutom konaní.

Pre posúdenie tejto časti sťažnosti bolo z hľadiska ustálenej judikatúry ústavného súdu podstatné zistenie, v akom štádiu sa nachádzalo napadnuté konanie v čase podania sťažnosti. Ústavný súd zistil, že v čase podania sťažnosti (23. augusta 2018, pozn.) už v predmetnej trestnej veci okresný súd rozhodol (rozsudok zo 4. júna 2018, pozn.) a z dôvodu podania odvolania sťažovateľom už prebiehalo (prebieha) odvolacie konanie.

V nadväznosti na uvedené zistenie ústavný súd poukazuje na právny názor tvoriaci súčasť jeho ustálenej judikatúry (napr. II. ÚS 12/01, IV. ÚS 61/03, IV. ÚS 205/03, I. ÚS 16/04), podľa ktorého ochranu základnému právu na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny (ako aj právu na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru) poskytuje v konaní pred ústavným súdom len vtedy, ak v čase uplatnenia tejto ochrany porušovanie základného práva označenými orgánmi verejnej moci (v prípade sťažovateľa okresným súdom) ešte mohlo trvať. Ak v čase, keď bola sťažnosť ústavnému súdu doručená, už nemohlo dochádzať k namietanému porušovaniu označeného základného práva, ústavný súd sťažnosť v zásade odmieta ako zjavne neopodstatnenú (§ 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde). Tento právny názor ústavného súdu akceptuje vo svojej judikatúre aj Európsky súd pre ľudské práva [pozri napr. rozhodnutie vo veci ██████████ proti Slovenskej republike, sťažnosť č. 16970/05 (IV. ÚS 237/09, m. m. II. ÚS 290/09, IV. ÚS 42/2010 atď.)].

Na podporu uvedeného právneho názoru ústavný súd zdôrazňuje, že jednou zo základných pojmových náležitostí sťažnosti podľa čl. 127 ústavy je to, že musí smerovať proti aktuálnemu a trvajúcemu zásahu orgánov verejnej moci do základných práv sťažovateľa. Uvedený názor vychádza zo skutočnosti, že táto sťažnosť zohráva významnú preventívnu funkciu ako účinný prostriedok na to, aby sa predišlo zásahu do základných práv, a v prípade, že už k zásahu došlo a jeho účinky stále trvajú, aby sa v porušovaní týchto práv ďalej nepokračovalo (m. m. IV. ÚS 225/05, III. ÚS 317/05, II. ÚS 67/06).

Na základe uvedeného ústavný súd konštatuje, že v čase doručenia sťažnosti okresný súd už v napadnutom konaní nemohol porušovať základné právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a čl. 38 ods. 2 listiny ani jeho právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, a preto túto časť sťažnosti v súlade so svojou ustálenou judikatúrou odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú.

II.2 K namietanému porušeniu základného práva podľa čl. 50 ods. 6 ústavy a práva na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru napadnutým rozsudkom okresného súdu

Z už citovaného čl. 127 ods. 1 ústavy vyplýva, že systém ústavnej ochrany základných práv a slobôd je rozdelený medzi všeobecné súdy a ústavný súd, pričom právomoc všeobecných súdov je ústavou založená primárne („... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd“) a právomoc ústavného súdu len subsidiárne, t. j. na princípe subsidiarity.

Z princípu subsidiarity vyplýva, že právomoc ústavného súdu poskytnúť ochranu základným právam a slobodám je daná iba vtedy, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhodujú všeobecné súdy. Ústavný súd pri uplatňovaní svojej právomoci vychádza zo zásady, že ústava ukladá všeobecným súdom chrániť nielen zákonnosť, ale aj ústavnosť. Preto je právomoc ústavného súdu subsidiárna a nastupuje až vtedy, ak nie je daná právomoc všeobecných súdov (m. m. IV. ÚS 236/07). Ak ústavný súd pri predbežnom prerokovaní sťažnosti zistí, že sťažovateľ sa ochrany svojich základných práv alebo slobôd môže domôcť (a aj domáhal) využitím jemu dostupných a účinných prostriedkov nápravy pred iným (všeobecným) súdom, musí takúto sťažnosť odmietnuť z dôvodu nedostatku právomoci na jej prerokovanie (m. m. IV. ÚS 115/07).

Zmysel a účel princípu subsidiarity vyvoditeľný z čl. 127 ods. 1 ústavy spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ako aj legislatívnej konštrukcie § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde (Rvp 615/2008, m. m. III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013), podľa ktorého sťažnosť nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne

prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv alebo slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov.

Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ mohol podať odvolanie (čo aj využil), o ktorom bol oprávnený a aj povinný rozhodnúť odvolací súd. Právomoc odvolacieho súdu rozhodnúť o odvolaní sťažovateľa v danom prípade vylučuje právomoc ústavného súdu. Ústavný preto túto časť sťažnosti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie.

Po odmietnutí sťažnosti ako celku už bolo bez právneho dôvodu rozhodovať o ďalších návrhoch sťažovateľa artikulovaných v petite jeho sťažnosti.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 9. októbra 2018